

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เรื่อง วรรณกรรมนำสู่ภาษาถิ่น

ครูวิไลพร วิไลลักษณ์

ไทย

วรรณกรรมนำสู่ภาษาถิ่น

ภาษาถิ่น

มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

ท ๔.๑ ป.๖/๒ ใช้คำได้เหมาะสมกับ
กาลเทศะและบุคคล

หากนักเรียนมีโอกาสไปเที่ยวถิ่นเหนือ ถิ่นอีสาน
หรือถิ่นใต้ นักเรียนคิดว่าจะสื่อสารกันอย่างไร
จึงจะเข้าใจตรงกัน

ฟังเรื่อง “เสียไว้ เสียไว้ อย่าเอ็ดไป ”

หนุ่มอีสานมีปัญหาในการใช้ภาษาไทย อย่างไรบ้าง

ทำไมหนุ่มอีสานต้องกินบะหมี่ถึงสามชาม

ทั้ง ๆ ที่อิ่มแล้วทำไมหนุ่มอีสานต้องจำ
ใจกินหมี่แห้งอีก

ทำไมหนุ่มอีสานจึงถูกจิกโก๋ทำร้าย

ทำไมหนุ่มอีสานจึงพูดกับเธอว่า

“ จู จู เสียไว้...เสียไว้ ”

นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้าง ที่จะนำไป
ปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

การอธิบายคุณค่า ของวรรณกรรม

การอ่านวรรณกรรม นอกจาก
จะต้องศึกษาความรู้ ต่าง ๆ แล้ว ผู้อ่าน
ควรรู้จักพิจารณา วิเคราะห์คุณค่าและ
ประโยชน์ในการนำไปใช้ในชีวิตร
เป็นการพัฒนาความรู้ ความคิดในระดับ
ที่สูงขึ้น

การวิเคราะห์

หมายถึง การพิจารณาตรวจตรา
แยกแยะและประเมินค่า ซึ่งจะเกิดประโยชน์
ต่อผู้วิเคราะห์ในการนำไปแสดงความคิดเห็น
อภิปรายข้อเท็จจริงให้ผู้อื่นทราบ

เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีประโยชน์อย่างไร
ต่อใครบ้าง ผู้วิเคราะห์ มีความเห็นอย่างไร
เรื่องที่อ่านมีคุณค่าด้านใดบ้างและแต่ละด้าน
สามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่อ
ชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง

อ่านบทความเรื่อง “ลิกจุงจา”
(เล่นชิงช้า) สรุปความรู้และข้อคิด
อธิบายคุณค่าวรรณกรรมที่อ่าน
เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สื่อกุ່งจา หรือเล่่นซิงช้า

สื่อกุ่งจาเป็่นการละเล่่นของภาคเหนือ
ผู้เล่่นมีกี่คนก็ได้ ตามจำนวนซิงช้าที่มี
หากผู้เล่่นมากกว่าซิงช้าที่มี ก็อาจจะ
เปลี่ยนกันเล่่น

อุปกรณ์การเล่น

ชิงช้าทำด้วยเชือกเส้นเดียว สอดเข้าไป
ในรูกระบอกไม้ซาง แล้วผูกปลายเชือก
ทั้งสองไว้กับต้นไม้ หรือพื้นเรือน

วิธีเล่น

แกว่งชิงช้าไปมาให้สูงมาก ๆ

บทร้องประกอบ

ผู้เล่นจะร้องตามจังหวะที่ชิงช้า

แกว่งไกวไปมา

“ สิกจุงจา อีหล้าจุงจ้อย ขึ้นดอยน้อย
ขึ้นดอยหลวง เก็บผักขี้ขวง ใส่ซ้าทั้งลุ่ม
เก็บผักกุ่ม ใส่ซ้าทั้งสน เจ้านายตน
มาปะคนหนึ่ง ตีตึงตึง หื้ออย่าสาวฟัง
ควักขี้ตัง หื้ออย่าสาวจูบ แปะตูปน้อย

หื้ออย่าสาวนอน ขี้ผองขอน หื้อ อย่าสาวไหว
ร้อยดอกไม้ หื้ออย่าสาวเหน็บ จักเข็บขบหู
ปูหนีบข้าง ข้างไล่แทง แมงแกง ขบเขี้ยว
เงี้ยวไล่แทง ตกขุมแมงดิน ตีฮ่องม่่งๆ"

บทร้องมีความหมายว่า ในการเล่นชิงช้า
ลูกสาวน้อยควรจะร้องเพลง ไม่ว่าลูกจะไปที่ไหน
ก็ตาม สิ่งที่อยู่ต่ำเตี้ยเรี่ยดินควรเก็บไว้ข้างล่าง
สิ่งที่อยู่สูงควรวางไว้ข้างบน มีเจ้านายคนหนึ่ง
มาพบคนธรรมดาคนหนึ่ง เขาเล่าโลมให้
หญิงสาวคนธรรมดานั้นหลงใหล

แล้วยื่นความรักที่เป็นกากเดนแก่สาวนั้น

สร้างกระท่อมหลังเล็ก ๆ ให้อยู่ ให้สาวเคารพบูชา
ความเลวของเขา ให้สาวแต่สิ่งที่เหลือเศษเหลือเดน
มันเจ็บปวดยิ่งนัก มันน่ากลัว และน่าหนีให้พ้น
อยู่ไปก็เหมือนกับตกขุมแมงมัน คนทั่ว ๆ ไป
สมน้ำหน้า และเยาะเย้ย

ข้อสังเกต การเล่นชนิดนี้ให้ทั้งความสนุกสนาน
เพลิดเพลิน และฝึกทักษะในการร้องเพลง
ลีลาการร้อง และเนื้อหาตอนต้น เหมาะกับจังหวะ
ไกวขึ้นลงของชิงช้า ทำให้เกิดความสนุกสนาน
ในการร้องเข้าจังหวะ เนื้อหาของเพลงให้คติ
ในการดำเนินชีวิต ให้รู้จักประมาณตน

แล้วโยงมาเป็นการเล่าเรื่องทำนองสอนใจ
ผู้หญิง ให้รู้จักรักษานวลสงวนตัว อย่าหลงคนง่าย
โดยดูแต่ลักษณะภายนอกของเขา เพราะจะได้รับ
ความเจ็บช้ำน้ำใจ และอับอายในภายหลัง
ในบทเพลงมีการเปรียบเทียบ ยกตัวอย่างทำให้
เข้าใจแ่งคิดที่แทรกไว้ดีขึ้น

ใบงานที่ ๐๑ การวิเคราะห์บทความ “ลิกจุงจา” (เล่นชิงช้า)

คำชี้แจง วิเคราะห์บทความแล้วเขียนแผนภาพความคิด

ชื่อเรื่อง	สิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อ	ที่มาของเรื่อง
ชื่อเรื่อง.....		
โอกาสที่เล่น	สรุปใจความสำคัญ	ภาษาถิ่นเหนือน้ำรู้
↓		
คุณค่า หรือ ข้อคิด ๑..... ๒..... การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ๑..... ๒..... ๓.....		

ชื่อเรื่อง

.....
.....
.....

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อ

.....
.....

ที่มาของเรื่อง

.....
.....
.....
.....

ชื่อเรื่อง.....

โอกาสที่เล่น

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

สรุปใจความสำคัญ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ภาษาถิ่นเหนือนำรู้

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

คุณค่า หรือ ข้อคิด

๑.....

๒.....

.....

การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๑.....

๒.....

๓.....

ชื่อเรื่อง

สิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อ

ที่มาของเรื่อง

โอกาสที่เล่น

สรุปใจความสำคัญ

ภาษาถิ่นเหนือน้ำรู้

คุณค่า หรือ ข้อคิด

การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน